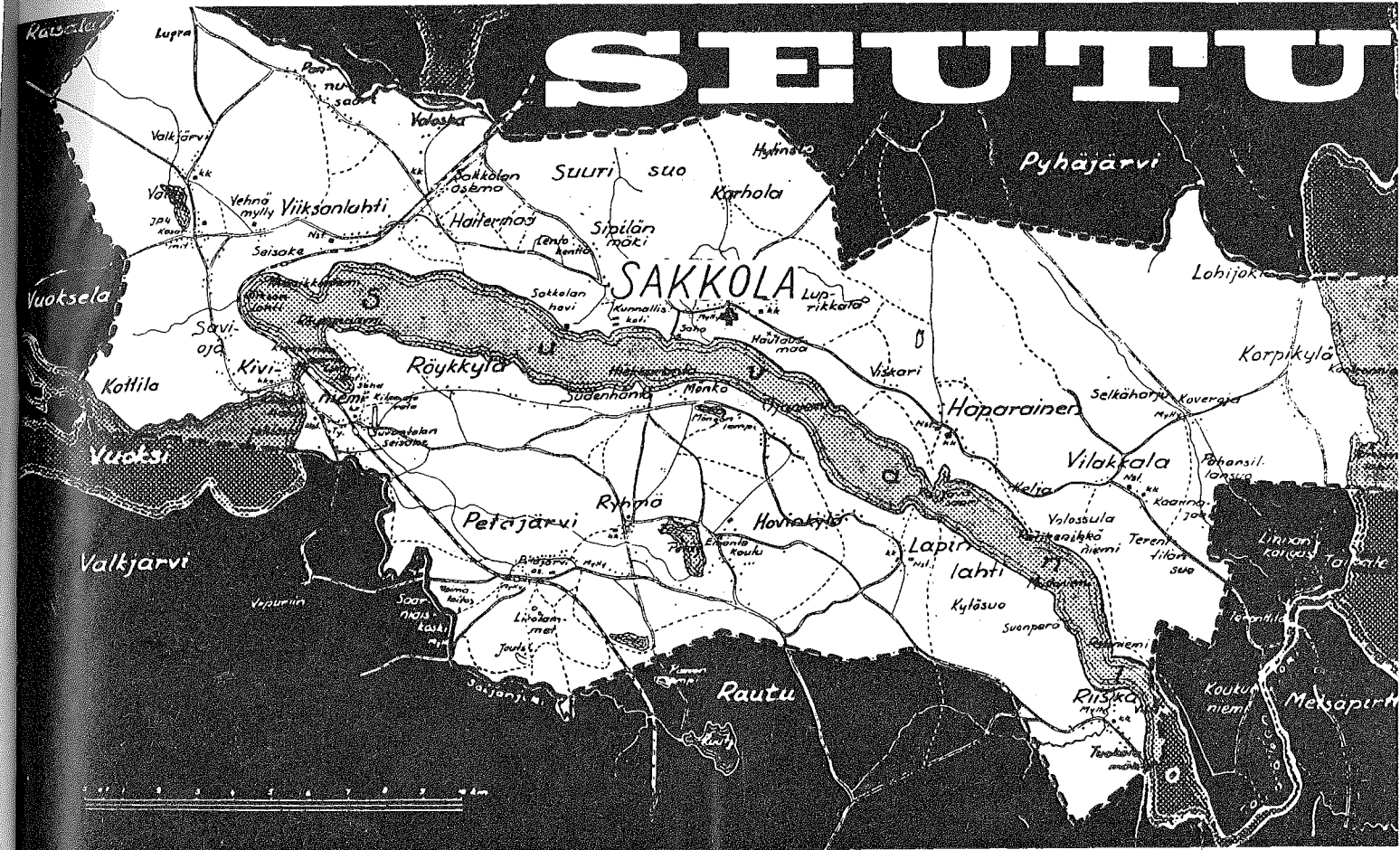
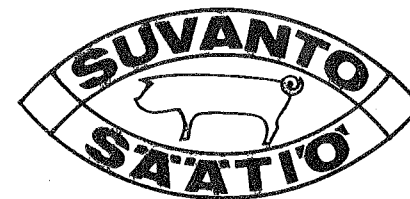

SUVANNON SEUTU

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 7 1977
LOKAKUU

Karosen serkut kokoontuivat Lohjalla. Lohjan serkkujen järjestämään illanviettoon Anna-Maria ja Lasse Aallon kesäpaikalla.

LARINO

Tulimme juuri saaristoristeilyltä ja oli ihana retki. Tosin ajatukseni karkasivat vuosikymmenien taakse "Suvanto"-laivan kannelle seuraten sen kulkua siellä kaukana pitkän virran rannalta rannalle pysähtyen jättämään ja ottamaan matkustajia. Vesi kohisi peräkeulassa, kun kapteeni komensi "Takaisin!" Kuinka ihmeellinen onkaan muistaminen! Kuinka voikaan olla mahdollista, että asiat jotka ovat tuntuneet jo kauan siten unohdetuilta palaavatkin elävästi mieleen.

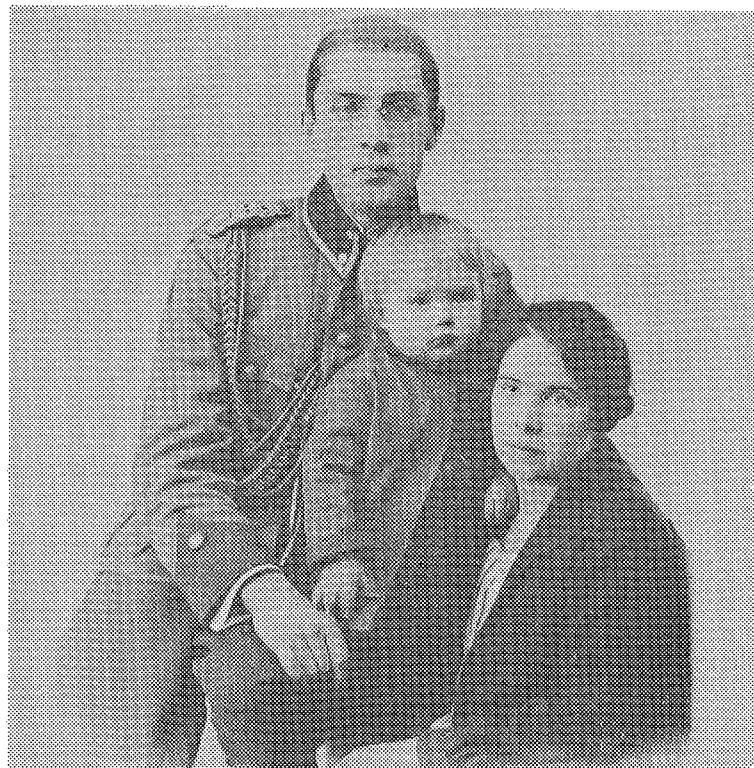
Oli aikanaan vitsi nuoresta laivapojasta, joka ajeli joka päivä Kiviniemen ja Koukunniemen väliä, etteikö ole yksitoikkoista joka päivä nähdä samat maisemat? "Eihän toki", vastasi laivapoika, "näkeehän siten maailmaa!" Ja eihän tosiaankaan ole paljon kummenpää täällä maailmalla, koska Georgian lahden ajelu vei ajatukseni kymmenien vuosien ja tuhansien kilometrien päähän Suvannon rannoille.

Jo kaukaa näin Maria-tädin seisovan rannalla ja huomasin minut laivan kannella, vilkutti minulle. Kun laiva sitten oli taas kerran tehnyt kaikki pysähdystoimitukset ja portaat laskettu laiturille juoksin iloisena tädin sydämelliseen syleilyyn tyytyväisenä ihanaan matkaan.

Vihtovan kaunista ja kapeaa polkua kuljimme hauskaasti ruppellen Larinoon. Larino oli Mailojen kesäpaikakseen ja vanhuuden kodikseen rakennuttama kaunis, tyylikäs talo Riiskajoen rannalla. Paikka muistutti hiukan Myllytorpan seutua ja siksi tunsin aina oloni siellä niin kotoiseksi.

Mailojen, kuin monien muiden rajapitäjien suomalaisten työpai-

kat olivat Pietarissa ja Suomeen tultiin lomien aikana. Larino sai nimensä Maria ja Nikolai Mailan ainoan tyttären Larissan mukaan. Venäjän kielessä etunimille yritetään tehdä lyhennetty lempinimi. Maria on Manja, Katariina on Katja, Nikolai on Kolja j.n.e. Larissa on Larja ja tästä lyhennetystä lempinimestä on muoto Larino.

Boris, Leo ja Larissa (o.s. Maila) Falin noin v. 1926. Heillä oli myös tytär, mutta häntä en koskaan tavannut.

Mikä paikka Larino olikaan! Ja kun vapaussodan jälkeen eivät Mailat enää tahtoneet palata Pietariin tuli Larinosta vakituinen koti. Onneksi he ehtivät tuoda arvokkaat huonekalunsa, pianonsa ja suuritorvisen gramafoninsa levyvarastoineen Larinoon ennen kuin raja sulkeutui. Koti oli kaunis ja arvokas ulkoa ja sisältä. Maria ja Nikolai Maila olivat ah-

keria ja puutarha oli paras todistus siitä. Se oli kuin puisto, kukkia ja taas kukkia, jatkuvasti loistoa koko kesän ajan myöhäiseen syksyyn saakka. Hyötykasveja puhumattamaan.

Varmaan monien riiskalaisten valokuvissa on puutarhan loistoa, sillä Nikolai-setä oli kylän valokuvaaja ja puutarha oli ensimmäiseen ateljeerinä, sillä kesä oli parasta aikaa valokuvaukseen. Varsinkin aurinkoisina päivinä sedällä näytti olevan ihan kiirettä.

Erikoisesti on muistissani säi-

lynnyt kesä, kun Larja oli kihlautunut serkkunsa Boris Falinin kanssa. Serkkuset olivat Venäjän ylioppilaita. Boris opiskeli muistaakseni insinööriksi ja oli käynyt opintomatalla Vladivastokissa, josta kuulin hänen paljon kertoilevan. Larja opiskeli muistaakseni lääkäriksi, koska Suomeen jäätyään meni apteekkialalle, olen lähempänä lääketiedettä. Kie-

livaikkeudet olivat kuitenkin suuret tutkintojen suorituksissa ja hän jäikin kotirouvaksi avioiduttuaan.

Boris suomenkansalaisena joutui suorittamaan asevelvollisuutensa ja Haminan reserviupseerikoulun käytyään jäi vakituisesti armeijaan. Serkusten avioliitto oli silloin, ehkä vieläkin, sopimaton ortodoksisen uskonnon sääntöjen mukaan. Tarvittiin erikoislupa Konstantinopolin patriarkalta. Lupa tuli ja kihlausjuhlat pidettiin.

Larja ja Borja olivat kuin sisar ja veli Pietari-aikanaan ja molemmilla heillä oli ollut rakastettunsa, sillä olivathan he niihin aikoihin nuoruuden romanssi-ässä, jolloin sydän sykkii lämpimästi ja elämä edessä lupaa niin paljon.

Sinne ne jäivät rajan taakse nuoruusunelmat ja sisarkiintymys kasvoi entisten aikojen sitomana niin paljon, että päättivät liittyä yhteen miehenä ja vaimona.

Larja tuntui niin onnelliselta tuona kihlakesänään. Erikoisesti pitkän kesälomansa aikana hän oli innokas hoitamaan kuntoaan ja minäkin jouduin siihen osalliseksi. Joka aamu, satoi tai paistoi, oli herätys klo 6.30. Uimapuku päälle, kylpytakki hartioille ja uimaan Suvannon rantaan. Kuinka vaikealta minusta tuntuikaan lähteä lämpöisestä vuoteesta juosta hölkäämään kasteista, viileää polkua Vihtovan koivujen varjossa. Jalvoja tuntui ihan palelevan, iho oli kanannahalla ja hampaat väkisten löivät loukkua. Ja vaikka tiesin miten ihana tunne on sen jälkeen, kun oli saanut itsensä märeksi Suvannon raikkaassa vedessä, niin kiusaus oli suuri kuitata koko uimamatka ja juosta takaisin lämpöiseen sänkyyn. Takaisin en kuitenkaan koskaan lähtenyt.

Kotiintulo uimisen jälkeen oli

mitä suuremmoisina. Aurinkoisina aamuina varsinkin. Säteet kimaltelivat, vihtova tuoksui, linnut viertelivät ja käki kukkui sekä Larinossa odotti pikkuaamiainen Maria-tädin laittamin herkuin. Ihanaa aikaa. Miten täydelliseltä elämä joskus tuntuikaan! Täydellisiä olivat myös veneretket. Larja istui perässä lukien tai tehden käsitöitä, kun minä seisoin meloin venettä jokea myöten Suvannolle. Joki oli paikka paikoin niin kapea, ettei voinut soutaa, sillä aivot olisivat ottaneet kiinni rantapuihin ja pehkoihin. Tyyntä joen pintaa pitkin oli hauskaa meloa. Oli kuin olisi ollut jossain äärettömyydessä, sillä tyyneestä joen pinnasta kuvastui taivas hattarapilvineen yhtä pohjattomana alas syvyysiin kuin ylhäällä korkeuksiin, saavuttamattomuuteen. Usein tuntui kuin olisi ollut pyörtymäisillään olemattomuudessa, jossain avaruudessa. Usein kohdistui veneretki vastarannalle Patoniemeen, missä loikoilimme ja uimme. Joskus odotimme auringon laskua länteen keskeltä rannattomalta näyttävän järven punertuessa taivaan peilikuvana.

Kiitollisena muistelen Mailojen ystävyysttä, parhaina untuvina

Jukka Niemi

Vesilahti

PÄÄMYYMÄLÄMME

ja

MYYMÄLÄAUTOMME

PALVELEVAT TEITÄ

elämäni taipaleella, varsinkin Larinossa viettämäni hetket.

Tuli sitten aika, että alkoivat suunnitella Larinon myymistä. Olin surullinen, kun kuulin aikomuksesta, enkä ollut uskoa. Nyt ymmärrän hyvin. Toimeentulo oli kysymyksessä. Maanviljelys oli raskasta työtä vanhetessa ja Larjan muuttaessa Viipuriin, elämä tuntui liian yksinäiseltä varsinkin talvisin.

Oli aloitettava uusi elinkeino ja niin vanhukset muuttivat Viipuriin kauppiaksi.

Pari vuotta Larissa häiden jälkeen he möivät Larinon. Larissan häät olivat joululomani aikana, mutta holhoojani ei laskenut minua juhliin. Larja oli pyytännyt minua morsiusneidoksi ja kesän aikana suunnittelimme tapausta. Lieneekö holhoojani Pekka Falin ollut serkuksien avioliittoa vastaan, Larissa oli hänen sisarensa tytär ja Boris veljen poika, ettei mennyt itse häihin eikä antanut minunkaan mennä. Kuinka pahoillani olinkaan, mutta niin kävi.

Viimeisen kerran vierailin Larinossa, kun Larja oli pikku Leo-poikansa kanssa viettämässä kesää. Leo oli suloinen lapsi ja minulla oli tapana naurattaa vauvaa heiluttaen kättäni vauvan ylä ja loruilla: "Haukka lentää, haukka lentää, kiiaa, kiiaa, kiiaa — koppas kanan kiinni!" Leo nauroi makeasti kukertaen, käsiä ja jalkoja heilutellen.

Tapahtui sitten kerran, kun tulin Larinoon, että Leo-vauva oli sairas. Sanoivat olevan kovassa kuumeessa. Hiivin hiljaa pikku Leon luo ja kun huomasin pojan huomanneen minut heikon hymyn kirkastaessa väsyneitä silmiä, niin nostin hiljaa käteni ylös ja aloin varovasti haukkaloruni. Vauva alkoi nauraa makeasti ja hetken kuluttua huomattiin kuu-

meen laskeneen. Ilo on tärkeää ihmislapsen terveydelle, sanotaan ihan oikein, että nauru parantaa ja pidentää ikää. Maria-täti sitten leikillään sanoi, että Klaudiaa sillä pojalla oli ikävä. Oin niin mie-lissäni.

Kun Larino oli myyty, niin Mailat muuttivat Viipurin Neitsytnie-meen. Kun sitten menin Viipuriin talousammattikouluun sain asua Mailoilla lähellä kouluani. Sinä talvena tapahtui ikäviä asioita. Boris sairastui keuhkotautiin ja joutui Halilan parantolai. Sama-na talvena paloi Petsamon kan-sakoulu, missä Boriksen sisar Zoee oli ensimmäisessä opettaja-paikassaan. Tulipalossa hän me-netti kaiken mukana olleen omai-suutensa. Mailat ja Larja lähetti-vät hänelle paljon vaatetta ym. avustukseksi. Kohtalokas koke-mus opettajatoverin kanssa johti Zooen aikanaan avioliittoon. Jos-kus elämä opettaa ja ohjailee ih-

mistä kovakouraisesti tarkoitta-maansa suuntaan.

Zooen häistä tuli sitten sora-ääniä, joka erotti minut niin Mai-loista kuin Falineista. Häävalmis-teluihin pyysivät minulta rahaa lainaksi. Enhän minä ollut mikään pankki, enkä pystynyt autta-maan! Siihen kariutui ystävyys, himmeni himmenemistään kunnes sammui ja unohtui.

Klaudia Pelkinen

KAROSEN SUKU

SAKKOLAN SIPILÄNMÄELTÄ KOKOONTUI LOHJALLA

Vanhemпамме Anna Maria ja Martti Karosen lapset Sakkolassa olivat aikoinaan säännöllisesti kanssakäymisissä vuosittain tois-tensa kanssa. Heistä on elossa enää tötimme Hilma Nuora.

Mekin päätimme tehdä tästä ta-

Mummoni muisto

Kaukana

kaunihiin lapsuuden maillo

elää rakkaahan mummoni kuva.

Kaiken surun keskellä

mummoni vain yksin

tyynenä neuvoi ja lohdutteli.

Kultalankoja kehräsi

mummoni rakkaudella

lämmöllä rajattomalla.

Lapset me illoin olimme siellä

syliässä lämpöisen mummin.

Mummoni hän itse,

kaiken hän taisi,

kehräsi, kutoi ja paikkaeli.

Puuron keitti ja piirakat paistoi.

Virttensä veisaten rukoeli.

Mummon virsi, vielä se kaikuu vuosien menneiden murheiden taa. Mummon usko koskaan ei laannut. Hänen muistonsa yhäti kirkastuu.

Rukoile mummoni tähdissä illoin puolesta meidän ja kotiemme, että me kerran luoksesi silloin kutsusta Luojan saapuissimme.

KAINO-HELĒNA

paamisesta tradition, perinteen..

Osanottajamäärä oli melkein 100 prosenttinen, sillä meitä oli puolisoineen kaikkiaan 24 henkeä.

Terveisiä kaikille sakkolalaisille.

Anna-Maria

Kansikuvassa olevat henkilöt ovat seuraavat: Kauko Karonen, Paavo Nuora, Kirsti Mähönen, Anna-Maria Aalto, Martti Karonen, Helvi Roth, Ruut Karonen, Kirsti Lehto, Kari Nuora, Esteri Immo-nen, Irja Rauhala, Kalervo Nuora ja Martti Karonen.

Eelis Peltosen muistolle

Se "tiimalasi" joka oli täytetty Sinun elinpäiviesi lukumäärällä va-lui tyhjiin ja Sinä ylitit sen rajan, jonka me jokainen kerran ylitämme.

Kun kuulin viestin Sinun lähdöstä-si, tulivat mieleeni seuraavat psalmin sanat:

"Ihmisen elinpäivät ovat niinkuin ruoho, hän kukoistaa niinkuin kuk-kanen kedolla. Kun tuuli käy hänen ylitseen, ei häntä enää ole."

Olit sairas, sen tiesin. Kuulin sen Sinun itsesi kertomana. Viimeisen

viestin Sinulta sain Juupajoelle. Se viesti kertoi, että et jaksanut tulla entisen kotipitäjämme yhteiseen muistojuhlaan.

En silloin aavistanut, että Sinä jo niin pian kohtaisit suuren tunte-mattoman ja astuisit Hänen saatta-manaan Kaikkivaltiaan Jumalan kasvojen eteen.

Sinun poismenosi myötä murtui vuosikymmenien takainen ystävyy-temme side.

Eelis, olet poissa, mutta muistois-sani kohtaamme usein.

Sinun iäisyysmatkaasi siunaten.

Ystäväsi V. Verner

KUOLLEITA

Amalia Kekki, o.s. Lopenen, synt. 24.6.1893 Raudussa, kuoli 22.9.1977 Lempäälässä. Hän oli talous-neuvos Juho Kekin puoliso ja heidän entinen kotikylänsä oli Sakkolan Pannusaari.

Eliisa Kallonen, synt. 21.4.1894 Sakkolassa, kuoli 17.9.1977 Huittisissa.

Anna Loviisa Lappalainen, o.s. Halonen, synt. 16.9.1901 Sak-kolassa, kuoli 28.9.1977 Tampereen keskussairaalassa.

Väinö Iivari Haikarainen, synt. 9.2.1903 Nuijamaalla, kuoli 18.9.1977 Nokialla.

Viljo Kurikka syntyi 17.4.1908 Sakkolan Petäjärvellä, kuoli 6.9.1977 kotonaan Vesilahden Harviassa. Hän oli Sakkolassa jo mukana seu-ratyössä nuorisoseurassa ja suojelu-kunnassa. Vesilahdella hän kuului Vesilahden Karjala-seuran johtokun-taan. Hän kuului Vesilahden kunnan-valtuustoon ja moneen kunnalliseen lautakuntaan.

Isänmaallisen mielenlaadun omaa-vana henkilönä hän osallistui uudel-la kotiseudullaan huomattavassa määrässä reservijärjestöjen toimin-taan.

Hänet siunattiin viimeiseen lepoon 18.9.1977 Vesilahden siunauskappe-lissa. Siunauksen toimitti kirkkoher-ra A. Laitila, uruissa v.s. kanttori Heikki Ali-Löydy.

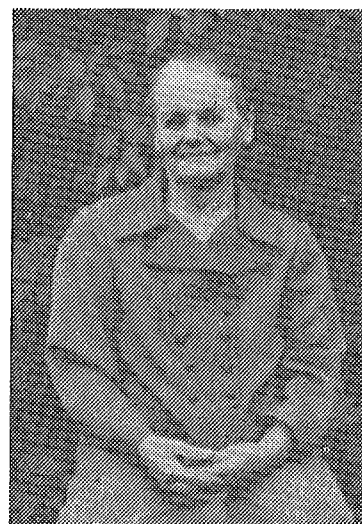
Tilaisuutta juhlistivat Suomen lip-pu ja sotaveteraani yhdistyksen lip-pu kunniavartioineen. Hautakum-mulle laskivat omaisten ja lukuisten ystävien lisäksi kukkavihkonsa tai seppeleensä mm. Vesilahden sota-veteraanit, Reservin aliupseerit, Ve-silahden Karjala-seura, Petäjärven nuorisoseura, sekä adressilla muisti-vta Vesilahden osuuspankki ja Asu-tusliitto.

Muistotilaisuudessa Vesilahden seu-rakuntatalossa laulettiin virsiä ja luettiin lukuisat adressit ja surusäh-keet. Tilaisuudessa puhuivat rovasti S. Laatikainen ja kirkkoherroja A. Laitila. Laulajatar Aila Heikkilä lauloi enonsa muistotilaisuudessa.

Soini Valtonen, synt. 26.2.1912 Sakkolassa, kuoli 6.9.1977 Helsin-gissä.

Vuosia täyttäneitä

90 VUOTTA täytti 19.9.1977 emäntä Katri Kuparinen o.s. Kallonen Punkalaitumella. Hän on syntynyt Sakkolan Lapinlahden ky-lässä. Hän avioitui jo nuorena Mart-ti Kuparisen kanssa. Koti sijaitsi viljelyksineen lähellä Suvannon ran-taa. Hän, äitini oli kodinihminen, iloinen ja tyytyväinen luonne, joka

piti työstään perheensä hyväksi ja kaikki työ oli hänelle rakasta. Var-sinkin porsaan kasvatus oli hänen ylpeytensä.

Äitini on ollut myös oikea lasten kasvattaja. Tuntui raskaalta jättää

Eino Kiuru, synt. 8.12.1915 Sakkolan Keljassa, kuoli 22.9.1977 Huittisissa. Viimeinen kotipaikkansa oli Lauttakylä.

Eelis Peltosen, synt. 16.1.1916 Sakkolan Petäjärvellä, kuoli 18.9.1977 kotonaan Vesilahden Harviassa. Hän osallistui molempiin sotiin ja haavoittui Syvärin rintamalla 1941.

Eino Lopenen, synt. 2.2.1929 Sakkolan Arkuntanhuassa, kuoli 20.9.1977 Valkeakosken sairaalassa. Viimeinen kotipaikkansa oli Toijala.

Syksyn sävel Suvannolle

Lauluni laulan sulle Suvanto sininen.
Olethan muistojen virta entinen, lapsuuden.
Loiskivat laineet rantaan voimalla, vaahdoten.
— Niitä mä aatoksissa yhäti kaipailen.

Äitini minulle lausui; toistaen sanat nuo:
Suvannon muistan aina, niin kaunihiit rannat nuo.
Aaltojen tehovoima yhä mua viihdyttää.
Laineillas kuljin silloin — nyt tunnen ikävää.

Lausuin äidille silloin: Nyt olen allapäin.
Ne mullekin rannat rakkaat, rannat lapsuutein.
Kuulen kuin sielussani aaltojen pauhinan.
Muistoissa palajan rannoilles jälleen taas.

Syksyn sävel soipi muistojen rannoille.
Kelta-lehdet putoo, maahan varisee...
Jää kylmä peittelee — virta jo vaikenee.
Jääkuoren alle lapsuuden rannat jää.

HELVI LAAKSONEN

nuo työt ja tutut Suvannon rannat ja lähteä tuntematonta kohtaloa kohden. Pitkä taival päättyi Punkalaitumen Oriniemeen. Täällä hän viettää elämänsä ehtoota poikiensa perheessä ja tänne olimme kutsuttu koko suku koolle viettämään hänen 90-vuotisjuhlaansa.

Kirkkoherra puhui päiväsankarille. Viitaten pitkään ikäänsä sanoi: On kolme Sakkolan emäntää täällä Punkalaitumella jo saavuttanut yhdeksänkymmentä ikävuotta ja aina on olleet pitäjän vanhimmat ihmiset.

Aitini on harrastanut kuorolaulua ja ollut mukana Marttatyössä yli 50 vuotta.

Tarjoilun jälkeen lauloimme, äidin toivomuksesta, virren 490: Oi isä, vanhuudessa, mua älä unhota. Lopuksi lauloimme: Kiitos Sulle Jumalani...

Näin kului rattoisasti äitini syn-

Suomen puolustusvoimat

Komentaja Teuvo Kuparinen on tasavallan presidentin sotilaskäskyllä nimitetty everstin virkaan ja ylennetty kommodoriksi 10.11.1977 alkaen ja määrättynä edelleen Pää-

tymäpäivä ja kaunis syys-sunnuntai. Lausun näin parhaat kiitokseni teille kaikille, tästä rattoisasta yhdessäolon hetkestä ja toivoen äidilleni monta onnellista vuotta vielä eteenpäin.

Tyttärei Helvi

70 VUOTTA täytti 17.9.1977 Hilma Pullinen o.s. Vulli Urjassa. Hän on syntynyt Sakkolan Röykkylässä.

50 VUOTTA täytti 13.6.1977 Sylvi Maria Haikka o.s. Lamppu Raisiossa. Hän on syntynyt Sakkolan Ojaniemessä.

— Turun Yliopiston Kasvatustieteellisessä Opistossa valmistui peruskoulunopettajaksi Ulla-Maija Arve Paimiosta. Hänen äitinsä on Maire Arve o.s. Vulli Sakkolan Röykkylästä.

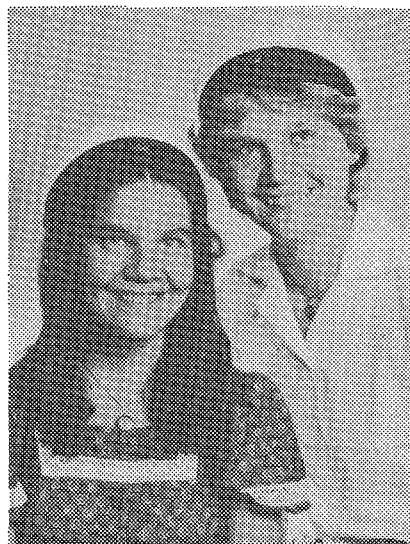
esikunnan taloushuolto-osaston päälliköksi, jota tehtävää hän on hoitanut sijaisena vuodesta 1975 lähtien.

Teuvo Kuparinen valmistui meri-upseeriksi Merisotakoulusta v. 1953, jonka jälkeen laivapalveluksessa useita purjehduskausia moottoritykkiveneen päällikkönä, sekä v. 1965 koululaiva Matti Kurjen I-upseerina ja vv. 1969—70 tykkivene Karjalan päällikkönä. Sotakorkeakoulun merisotalinjan suoritus vv. 1961—63 ja sen jälkeen pääasiassa esikuntatehtävissä mm. 1970—75 Merivoimien huoltopäällikkönä.

Teuvo Kuparinen on syntynyt 23.7.1930 Sakkolan Arkuntanhuassa ja kotikylä ennen talvisotaa oli Petäjäjärvi. Hän tuli puolustusvoimien palvelukseen soitto-oppilaana v. 1944. Oppikoulun hän yksityisesti suoritti vuosina 1947—51.

Hänen vanhempansa ovat Alma o.s. Karppanen ja Iivari Kuparinen Sakkolan Petäjäjärveltä. Nykyinen kotipaikkansa on Hinnerjoki.

Kevään ylioppilaita

Porin Riihikedon lukiosta kaksoiset Kirsti-Marja ja Riitta-Liisa Härkönen. Vanhemmat Eero ja Irja Härkönen o.s. Karppanen. Jälkimmäinen kotoisin Sakkolan Kiviniemestä.

Rasion lukiosta Mirja Katriina Haikka. Äiti Sylvi Maria Haikka o.s. Lamppu Sakkolan Ojaniemestä.

Ahon reunalta

Häävalssi. — Linaan nimen Konsta Jylhältä tähän, jos lie se hänen valssinsa kiehtova kauneus antanut ehkä aiheen tarttua tähän ihmiselon täyttävien unelmien hetkeen.

Olin taas kerran mukana viime kevään lauantaiehtoon häissä. Kymmeniä tällaisia hetkiä on elo-

ni varrella tielleni sattunut. Tämä viimeinen oli kaunis valssi, lattia läikkyvän sileä, kuin metsälammen jää ensi pakkasen jäljiltä. Morsiuspari kaunis, nuoruuden naurava rakkaus katseessa ja jännityksen hehkuna puna poskilla. He tansivat kauniisti pukeutuneena, hääjoukon katsellessa

kohtalonsa valssia ja tuomi kukiaan loi.

Kuunnellessa tuon tottuneesti soittimiaan hallitsevan yhtyeen mollissa soivaa valssia, alkoi muistiini seljetä kuva kaukaisen Mikkeliyön tapahtumasta. Nokinen rihi, sen kuoppainen savilattia, lyhty uunilta valoa loi. Mies työn kangistamin sormin soitti kaksirivistä haitaria, oli häät silloinkin ja soi häävalssi: Viljo Vesterisen Metsäkukkia tavoitteli

KARJALA JOKAISEEN KARJALAISEEN KOTIIN

UUSILLE TILAAJILLE LOPPUVUOSI

ILMAISEKSI

SUUREN SUOSION SAAVUTTANUT VANHOJEN KUVIEN SARJA JOKA VIIKKO HEIMOLEHTI KARJALASSA. TILAA KARJALA — VAALIT KARJALAIKUUTTA.

- ☐ Tilaan KARJALAN
- ☐ Vuodeksi 1978
Hinta 70,- ja loppuvuosi ilmaiseksi

NIMI _____

OSQITE: _____

KOODIT

Voitdaan jättää postin kuljetettavaksi ilman postimerkkiä

SANOMALEHTI

KARJALA

Postilokero 4

53101 Lappeenranta 10

Vastauslähetyt
LPR 10 Lupa 125

SUVANTO

Toimituksen tuoli Pientä parsimista numeroon 6

Naapurin Taunosta puuttui toinen aa, joka siihen lisättäköön! Suvanto-säätiön "jutusta" on kirjoittaja huomannut seuraavat virheet: Sivulla 7 lahjoittajat luette-

sävel särähtelevänä, häipyen riihen nokiseen hämäärään.

Leninki valkoinen kertoi nuoren lemmen puhtaasta ilosta, rinnassa hehkuvan-punainen paperiruusu. He tanssivat lähekkäin, sulhasella valkoinen rusetti ja ajan muotia seuraten pussihousut ja "putelvarsisaappaat".

Silloin leimahti "kiväärilyhen-nyksen" häikäisevä suuliekki — sotilaskiväärin piippu katkaistu patruunapesän läheltä poikki — koko riihi hytkähti huumaavan paukauksen irroittaessa lakeen vuosikymmenien aikana kerty-

neen noen ja pölyn, joka sakeana massana lankesi morsiusparin ja hääväen ylle.

Miehet kirosi, naiset rienasi ja siinä hetken hämmingissä häipyi ampuja yöhön.

Taskulamppujen avulla — sillä lyhty oli sammunut siinä jymäyksessä — alettiin katsella kuinka kaverin kauluksilla ja tyttöjen valkeilla kauloilla oli laskeutunut riihen tervassauhulle tuoksuva noki. Kun lyhtyyn oli saatu tuli, remahti jo nauru poikain parves-
sa, oli vinhaa nähdä miten tyttö-

Kiitos Juupajoen Karjalaisille!

*Juupajoen Karjalaiset, kiitoksemme teille,
kun järjestitte mieluisan juhlapäivän meille!
Saimme olla Sakkolassa muistoissamme tälleen,
tavata taas tuttavamme aikain päästä jälleen.
Ei siellä kohtalooan kukaan meistä surre,
kun jokapuolella kuuluu vain tuo rakas, tuttu murre.
Terve siulle ystäväin, olpas metka nähhä!
Sie et uo ies vanhettunt, hoastetoapas tässä!
Mut kukas sie uot vierahaine, sinmuu mie en tunne?
Ihanks totta! Uot sie sie? Veiks siu tiesi kunne?
Tää on odotettu joka vuosi ja tervetullut yhä,
tää meidän kaikkein sakkolaisten oma kihupyhä!*

KANERVA

lossa pitää tietysti olla Petäjärven m.m. osuuskunta, sillä siihen pääsi mukaan taas kerran entinen tuttu Petäjävesi. Riiskan kylän lahjoittamasta rahamäärästä ehkä on selvintä käsittää lahjoittajaksi Riiskan kyläläiset, koska lahjoituksia ehkä on useampia-kin, käsikirjoituksen mukaan oli merkitty vain johtokunta, eikä toimittajakaan pystynyt tarkempaa selvitystä antamaan. Sivulla 8 sana kansallissotaan korjataan tarkoittamaan kansalaissotaan.

Suvanto-säätiön ja Sakkolan sotainvalidikerhon yhteisestä juhlasta on selostus joulunumerossa. Väkeä oli n. sataviisikymmentä henkeä ja ohjelma kiitettävän hyvä.

Kun kirjoitatte Suvannon Seudulle, niin muistakaa aina kirjoittaa myös nimenne ja osoitteenne kirjoituksen loppuun, nimimerkillä varustettujam ei ole lupa julkaista, ellei ole toimituksen tuttu ennestään.

jen silmät oli tummat kuin syksyinen yö. Nauru laantui nähtyä morsiamen, piloilla oli morsiuspu-ku, mennyt oli häilo, kyynel kirkas vierä nokista poskea pitkin, häävalssi oli kesken katkennut.

He poistuivat riihestä rinnakkain, samoin he kulkivat koko elonsatien, milloin paisteessa päivän, milloin tuulta vastaan.

Nyt he nukkuvat jo molemmat taas rinnakkain kirkkomaassa. Olen ollut molempia heitä sinne saattamassa.

Viki

Huuhkan poika SIVUT 31 - 42

Ristiäistilaisuus Huuhkalassa oli ohi. Lapsukaiselle oli nyt mää-
räysten mukaan annettu täysin vahva Tuomas-nimensä, jonka kehukseen hänen osansa elämän-
näytelmässä tulisi sisältymään.

Sakkolan silloinen kirkkoherra, erityisellä kiitoksella kirkonkirjoissa mainittu rovasti Åkerstedt oli pitänyt ristiäisissä oikein puheen mainiten kristillisen elämän arvoista, joihin ihmistä jo pienestä pitäen olisi johdettava, ja niistä velvollisuuksista, jotka kuuluvat vanhemmille ja kummeille tässä tehtävässä.

Nämä vakavat ajatukset olivat luoneet läsnäolijoihin hartaan mielialan, jonka vaikutus tuntui vielä nytkin, vaikka pappi oli poistunut. — Martti oli mennyt häntä kyyditsemään. — Enimmät naapuritkin olivat jo lähteneet, tu-
paan oli vieraita jäänyt vain risti-
vanhempina eli kummeina olleet Simo Holma ja hänen vaimonsa Mari sekä Kaiku-Matin leski Aune, joka oli odottanut sopivaa tilaisuutta puhuakseen Pietarille asiastaan. Nähdessään isännän sitten pistäytyvän ulos, lähti Aune-kin hänen jäljissään, mökilleen, saaden siinä porstuan rapuilla mainita asiastaan Pietarille.

— Tuohan nyt, Anni, iltasta pöytään! Pitäähän Mari sillaikaa lasta, kun tässä vähän puuhaillet.

— Minä panenkin pojan vi-
puun, vastasi Anni.

Anni naurahti ja katsoi Mariin, ruveten sitten asettamaan kapaloimaansa lasta piikkokankaasta tehtyyn tuutuun, joka oli nauhoin solmittu seinäviereen kiinnitet-

tyyn noreaan, katajaiseen vipu-
puuhun.

— Kyllä minä osaan lapsen n-
kuttaa. Seitsemättä viime talvena kapalo-
in. Syksyllä vietiin tyttö hiekkään — siinä maksettiin, emo,
vaivasi.

— "Tallella tyttö turpehessa",
tallella, lohdutti Anni.

— Totta on, totta, sanasi. Ei
siitä tytöstä ole emolla huolta.

— Liekutahan meidän Tuomas-
ta elämään päin. Ei joutaisi poika kuolemaan, tarvis on taloon mie-
hiä. Pannaan poju makamaan tuu-
tuun, aaa-a -puheli Anni asetellen
lasta vipuun.

Lapsi rupesi vähän äikkämään ja nihkeröimään, mutta Marin al-
kaessa liekuttaa ja laulella se
asettui. "Aa-aa-lastaa-aa-a-lastaa"
-aloitti tuutija yksitoikkoisen, nu-
kuttavan hyräilynsä.

— Ei meille tarvitse mitään va-
rustaa. Tämä on myöhäistä lou-
naaksi, aikaista iltaseksi, men-
nään me muutenkin kotiin, kielte-
li Simo Annia, kun tämä alkoi
ruokaa kannella.

— Ei sitä niin vaan mennä, ris-
tiäisethän ne oli. Kauan tämä po-
ju viivytelikin ennenkuin löytyi,
tottahan nyt ristivanhemmille il-
tasen annamme.

Isännöisijän tehtävät, kirjan-
pidot, tilinpäätökset ym. huo-
lella ja ammattitaidolla.

ISANNOITSIJAIN
TALO- JA TILIHUOLTO

Vilusen puistotie
33700 Tampere 70
Puh. 633 729

— Harvoin teille näitä pojuja
tulee, piikoja ei ensinkään, huo-
mautti Simo Annin puheeseen.

— Nyt minä lopetankin jo nuo-
tanvetoni, panen verkkoni orrelle,
tarinot vilkas emäntä. — Pojat
ovat parempia, tuovat minijän
kohdastaan, tytöt veisi vieras ven-
tolainen.

— Sellaisenahan ne ovat vas-
taanotettavat, piikana tahi poika-
na, millaisena annetaan. Hyvä
vaan, kun terveitä ruumiltaan ja
sielultaan. — Niinhän se on, niin.

"Aaa-a-lastaa, aa-a-lastaa", kuu-
lui kolpitsan puolelta, uinuttava-
na. Sitten laulu vahveni, puhkesi
sanoiksi:

"Nuku lapsi nuttuhusi,
vaivu vaateriepuhusi,
nuku lapsi, mie nukutan,
väsy lapsi, mie väsyttän"

Aaa-a-lastaa, aa-a-lastaa -hyräili
liekuttaja viivytellen muistellak-
seen toista säkeistöjä:

"Tule tati tälle maalle,
keitä keltainen munanen,
lennätä lepän lähellä,
paista paatsan kuorosella,
tuo se turkkisi hihassa,
kanna kainaloisessasi!"

Olisi luullut laulelun häiritse-
vän toisten tuvassa olijain kes-
kustelua mutta niin ei näkynyt
lainkaan olevan laita. Heille kai-
kille oli tämä niin jokapäiväistä ja
tuttua, etteivät he kiinnittäneet
siihen mitään huomiota. Nytkin
Mari uunin vierellä lauleli, miehet
puhelivat ja Anni hommailli illal-
lista.

Taloon yöpyneestä matkusta-
jasta, joka tullen muilta seuduilta
olisi itseksensä istunut ovensuu-
penkillä mietteissään ja tarkannut
oloa Huuhkan vaatimattomassa,

mustuneessa tuvassa, päretulen valaistuksessa, olisi voinut Holman Meri kolpitsan puolella, lauluineen olla mielenkiintoinen tarkkava. Vivun perän yksitoikkoinen nurskaminen, säkeissä ilmenevä välitön ajatus ja kalevaisen sävelen yksinkertaisuus antoivat sopusoinnun säestyksen muulle tuvassa tapahtuvalle iltatoiminnalle. "nukkua nuttuhunsa" hyräilyä Tässä voisi vieraskin helposti kuunnelessaan, sillä kehtolaulut ovat hyvin tehokkaita irroittamaan ajatukset arkisesta pinteestä ja vapauttamaan ne unten sunnuntaimaille. Joskus nukkuu liekuttajakin lauluunsa, mutta tavallisimmin hän jää kotvaksi vielä hyräilemään ja vipua huiskuttamaan, vaikka lapsi onkin jo vaihtanut, niinkuin nytkin, sillä omat mielikuvat oli Marilla heränneet:

"Aa-a lasta, aaa-a lasta!
Tuuti lasta Tuonelahan,
alle nurmen nukkumahan,
siell' pitävät Tuonen piit,
Tuonen ämmät tuudittavat."

Viime säettä kertaillessaan näytti risti-emo kuitenkin muistavan, että poikaa pitää liekuttaa "elämään päin" kuten Anni oli sanonut. Siksiä ottikin toisen virren, joskin kärjekkään:

"Minä tuuin tyttölasta,
sen paremmin poika-lasti,
poika miul miniän tuopi,
minjä saunan lämmittääpi,

— Käy anoppi kylpemähän, vasta on saunan salvamessa, saavi saunan porstuassa, korenta oven takana, kappa kaivon kannen päällä, vesi kaivossa syvässä."

Marin ajatus vaihtui, kun hän näki illallisen kohta joutuvan:

"Nukuta Jumala lasta, ja makoita Maariaine, jott sais likka maataksensa ja kylällä käyväksensä, penkit pienet pestäksensä, lattiaiset laastaksensa, voit ja leivät syyäksensä, rieskamaijon juuaksensa."

— Nyt iltaselle isännät ja liekuttajat! Käykää syömään, käski Anni. Tällöin käveli Pietari nurkakaapille, kopeloi sieltä kaksi ryyppylasia ja latuskaisen viinaputelin, istuutui myhäilevä ilme kasvoillaan penkille pöydän taa ja sanoi sen aikaisen tavan mukaan:

— No, Simo! Otetaan tästä ruuan alle. Mari! Tule pois, tule. Siirtykää pöytään.

— Suotta kävitte niin paljon puuhaamaan; olisi tästä menty ilmankin.

— No, no! Tulkaa vaan!

— Pitäähän sitä sitten ruveta.

— Otetaan tästä! käski isäntä kaataa lirittäen viinaa pikareihin. Lasketaan pois! Naiset! Mari ja Anni ottakaahan ruuan alle.

— En minä häntä ole käyttänyt, ottakoon Mari!

— No Mari, rist' emo. —

Mari otti, ensin hipisten, sitten paremmin kallistaen.

— Tiesinhän — menehän se nyt tämän vertainen.

— Niin meni kuin lahoon puuhun, vastasi Mari nauraen. Pietari täytti vielä ryyppylliset.

— Simo! — Toiselle jalalle!

— "Suuhun lapsoneen lelunsa", sanasi Simo ottaessaan toiselle jalalle. Hän tunsu vähän ryyppyjen luomaa notkeutta olemuksessaan. Huuhka sulki nyt huolellisesti latteakupeisen putelinsa, talletti sen kaappiin, ja niin aloittivat he kaikki juttelun höystämän ruokailun. Kun Pietari huomasi etteivät Mari ja Simo varsin rohkein ottein tarttuneet äsken uunista otettuun lampaan jalkaan — heitä haittasi talonpoikaisihmiselle ominainen ujous, — sanoi hän:

— Vieraat, vieraat! Ottakaahan paistia paremmin! Ei näitä ole tuotu tähän pöytään katsottaviksi. Ei tässä ole mitään säästämistä — mikä papille on varustettu, se "papille" menköön!

— Mikä hänellä lie kirkkoheralla ollut, kun ei malttanut viipyä, ei ruokaa odottaa, tarinoi Anni.

— Onhan niitä hänellä kiireitä, suuri on pitäjä. Pöydästähän tuo nousi, kun tänne lähti, ei ollut ruuan tarpeessa. Sillä ravittu, kun on tarjottu!

— Ei suinkaan ylpeä ole tämä rovasti. Tässäkin antoi kättä jo-

kaiselle tuvassa olijalle, puuttui Mari puheeseen.

— Ei ole, ei, totesi Pietari. Tullessakin juttelimme koko matkan. Jos olisi ylpeä, niin ei jatkaisi tarinaa, vaikka mistä alkaisit haastella, istuisi vain reen perässä kuin kurikka.

— Haastoitko siitäkin, mistä oli päivällä puhe? kysyi Anni.

— Kyllä puhuin asiasta. Sinulle jo taannoin tässä kerroin, millainen on aika olemassa ja miten asiat menemässä. Ei tule hyvä, ei tule. Totta se kymmenniekka päivällä puhui. Ropottia tulee vaan ropotin päälle.

— Käketyhän on meiltäkin mies ja hevonen, neljäksi päiväksi, kuiskasi Mari Annille.

— Tälleen selvitti kirkkoherra asian, aloitti Pietari hartaan toimekkaana. — Minä muistan sanasta sanaan, kuuntelin tarkkaan.

— Se annettu käskykirje, jolla "Vanha-Suomi" yhdistettiin muuhun Suomeen, pitää kyllä paikansa, siitä ei pääse mihinkään, sillä keisari on sen itse omalla nimellään vahvistanut ja antanut kirkoissa kuuluttaa. Suomenmaa sai Viipurin läänin takaisin ihan kuin joululahjana. Ja — sanoi pappi — jokaisen isänmaan ystävän on tästä iloittava.

— Mitenpäs sitten näyttää sellaiselta kuin aika tulisi vain yhä raskaammaksi? sanoi minä.

— Se johtuu siitä, että hovien omistajat näyttävät hoksaavan, että sellaista on tulossa, mikä sitoo heidän käsiään ja sitä mieltä, mitä he ovat täällä lahjoitusmailla harjoittaneet. Ja nyt, ennenkuin asiat ovat selkeämmiksi järjestyneet, tahtovat he maista ja talonpojista enemmän hyötyäkseen kiristää ohjauksia yhä tiukemmalle, he tahtovat tämän mölläkän veden aikana tehdä omiaan, sillä heillä on vielä ne

omistuskirjat, joilla seudut on luvattu heille "maineen ja sieluneen".

Jos keisarin kirjassa olisi myöskin mainittu, että lahjoitusjärjestelmä samalla lakkautetaan ja tilat annetaan heti omiksi entisille asujilleen, niin olisi näitä seutuja asuva kansa nähnyt tämän ajan kasvoilla aamun sarastuksen, mutta nyt, olojen yhä kove- tessa tuntunee monestakin kuin sutta olisi päästy pakoon ja saat- tu karhu vastaan!

— Sellaiselta se tuntuu, sanoin minä ja kysäisin: — Eiköhän kirkkoherra voisi tästä ilmoittaa keisarille, selittää asiat sellaisina kuin ne ovat?

— Tähän vastasi rovasti: — "Mielelläni tahtoisin kansaa auttaa, helpottaa elämää ja huojentaa kärsimystä, mutta minun täytyy tunnustaa, että olen hovilaiseen nähden voimaton. Ne valitukset, anomukset ja oikeuden on ennen täälläpäin tehty ovat venyneet tavattoman pitkiksi ja lopulta kääntyneet rahvaan vahingoksi, niistä on ollut vain kuluja ja hoviherrat ovat tuleet niistä ärtisemmiksi. Taubilan juttu Pyhäjärvellä kesti 25 vuotta ja tulok- sena oli vain päivätoitten kymmentuhantinen lisäys ja 90 talon köyhtyminen putipuhtaaksi. Sakulan talonpojat tekivät tuon- noin valituksen, mainiten "ettei heitä milloinkaan oltu niin sorrettu kuin nyt", mutta hovin hoitaja

sai tutkimuksen sotkeutumaan, nostamalla syytteen tuomaria vastaan puolueellisuudesta.

Parhain neuvo — sanoi rovasti — minkä voin teille antaa avuk- senne, on se, että olette kärsiväliset, turvaatte Luojan apuun ja johdatukseen, sekä uskotte siihen, että paremmat ajat vielä tulevat, kunhan asiat ehtivät tässä osassa maata järjestyä.

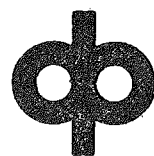
Pietari lopetti selostuksensa. Toiset olivat kuunnelleet tätä vakavasti tarkaten, sillä koskihan asia heitä kaikkia läheltä. Kuitenkin se epämääräisyys, lähim- män tulevaisuuden sumeus, joka selostuksesta kävi ilmi, loi jokai- seen läsnäolijaan jonkunlaisen pe- loittavan tunteen. Sen he nyt tie- sivät, mistä johtui olojen kovenen- minen, mutta he eivät tietäneet tulevia kohtaloita, aavistivat vain, että mitään hyvää ei ollut odotet- tavissa.

Tämä vei ruokahalunkin niin, että he toinen toisensa perästä herkesivät, nousivat pöydästä.

— Eiväthän nuo toki käyne sel- laisia teettämään kuin ennen? ky- säisi Mari huolekkain kasvoni- mein.

— Ken heitä tiennee! Ovat ne renkaat vielä siellä hovin aitan sillassa — ne raksit joihin mies nahkakksi vedettiin ja sitten sel- kään annettiin kasakan piiskalla, vastasi Pietari. — Kova se oli ol- lut kuri, kova ja äksyt meiningit

MAASEUTUVÄKI

Lempäälän-Viialan Osuuspankki

Viisi palveluvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvittaessanne luottoa tarpeisiinne.

Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

Pärssisen Konepaja

35500 Korkeakoski puh. 935-81 204

Valmistamme mm:

- TERÄSHALLEJA, OVIA JA IKKUNOITA
- AUTON LAVOJA YM. KULJETUSKALUSTOA
- TRAKTORIN TYÖVÄLINEITÄ
- KORISTETAKOTÖTTÄ

moisniekalla tuonnoiseen aikaan. Opettivat tottelemaan ja kumartamaan. Kun ajelit hovin sivuitse maantietä, niin ota lakki päästäsi pois jo matkan päässä ja istu kärreissä kuin hartain kirkkomies. Herran vastaan sattuessasi käännä kuorminesi hankeen, jos et halua majanmuuttoa, kertoi Simo.

— Silloin kun herrat imetyttivät koiriensa penikoita naisrinalla, virkkoi Anni pelokkaana. — Minunlaiseni lapsekkaan ihmisen piti mennä hoviin koiranpentuja imettämään. Kuuntele sitten kun ne raapivat ja purivat.

— Oli ollut pahempaakin, paljon pahempaa! Isävainaa jutteli, että ennaikaa, kun alustalaiset menivät naimisiin, niin häitten jälkeiseksi yöksi oli morsian annettava hovilaisen pidettäväksi, — sellainen oli ollut tapa, moinen vero sulhasen herralle maksettava, haasteli Holman Simo.

— Kamalaa! huoaktivat molemmat naiset yht'aikaa. — Eivät tuollaiset enää liene mahdollisia nykyisin?

— Minkäs niille tekisit jos tahdotatkin mitä teettää? Kasakka saa kyllä tottelemaan, jos ken ei tahtoisi taipua!

— Herra varjeltoon! Kun ei huolisi sellaista kuulla — virkahti Mari nyökytellen.

— Tulevaisuus on tuntematon, lausui Huuhka.

— Entiset eläjät ovat sanoneet, että "ihminen saa eläissään olla melkein päiden vitsaksenakin". Ken tietää, mitä saamme täälläkin kokea, kun aika käypi näin uhkaavaksi? Se minusta on tässä pahinta, että näissä nykyisissä eläjissä ei ole sellaista kärsivällisyyttä kuin entisellä oli.

— En ainakaan pentuja imettäisi, vaikka pilkkoisivat, sanoi Anni päättävästi.

Tällöin kuului kopinaa porsuassa, ja Martti astui tupaan huurteisina kauluksin. Nyt huomaisivat vieraat ajan kuluneen myöhälle, joten he hankkiutuivat lähemmään kotiin.

— Minä ajan aamulla tähän teidän kartanolle, virkkoi Simo Marttiin päin kääntyen. Sitten saamme lähteä yhdessä ajelemaan.

— Tee niin. Mennään vaan samassa matkassa!

Vierasten mentyä ilmoitti Pietari Aunen kysyneen tyttölleen kyytiä, jotta Lilla pääsisi Martin matkassa sukulaistensa luo Metsäpirttiin. Tähän ei ollut Annilla eikä pojalla mitään vastaan sanomista.

— Eihän tämä paljon paina. Pitäähän köyhää, hevosetonta auttaa, tuumari Anni.

— Menehän tuo, kuului Martin teeskennellyn — välinpitämätön myönnitys.

Kohta sammui päretuli Huuhkan tuvasta, ja pieni perhe kävi nukkumaan ollakseen niin aikaisin valveilla, että kuuden aikaan aamulla olisi mies ja hevonen työvalmiina hovin savotalla. Kuitenkin kului hetkinen ennenkuin täy-

sin vaimentunut hiljaisuus tuulaheteli tuvassa.

"Aaa-a lasta, aaa-a lasta", hyräili äiti hiljalleen.

"Tule uniukko tänne, sitomahan lapsen silmät", lauleli emo monta kertaa peräkkäin toistaen.

"Sio silkirihmoillasi, kuro kuitaingoillasi"! — helähti sitten vienon hyväilevästi, nukkuttavasti. Liedelle heitetty päreen tynkä ripisi ja risahteli itseksensä, orsilla kuului kuin pieniä sipsahduksia, ikäänkuin olisivat näppäräsormiset unitytöt olleet liikkeellä, kuiskaillen toisilleen: "pujota sinä lankasi sieltä, minä vien rihmani täältä, nukutetaan jokainen tuvassa olija!"

Lapsi oli nukkunut ensimmäiseksi ja uinui nyt tuutussa kuumattomin hengityksin. Pietarikin ajeli unitietään kuorsausten rattailla, mutta Martti viipyi kauimmin mietteissään valvoskelen, sillä hänellä oli ajatuksissaan Lillan kuva. Poika aavisti, että tyttö rakasti häntä — olihan Lilla katsonut silmiin syvästi, koko olennoltaan värähtäen, ja lieden-äärellä istuessaan olivat he joutuneet sähköiseen kosketukseen — mutta sittenkään ei Mar-

Muistelmia myllyistä

Sakkolassa ei myllyjä ollut kovin tiheään. Enimmäkseen ne olivat vesivoimalla käyviä. Haitermaassa oli kaksi myllyä. Pitkäsen mylly oli jo vanha. Kerran poikasen muistan käyneeni sen luona mutten sisällä. Ei sillä siihen aikaan ollut enää paljon käyttöä? Aikaisemmista vaiheista en tiedä.

Toinen mylly oli sedälläni Kaapre Kuismalla. Se oli seinistään vielä uuden näköinen. Kun veden kulku ojassa oli vähäistä, oli jauhatuskin myös sattumanvaraista. Melkein jyvä kerrallaan putosi kivensilmään. Myllyn toiminta lakkasi jo 1920-luvulla. Tämän myllyn padon paikkeilla oli lähde ja siitä setäni poika 1930-luvulla laittoi oman sähkölaitoksen, josta sai valon asuinrakennukseen.

Voloskassa, aivan Pyhäjärven pitäjän rajalla oli Manstenin mylly, joka kävi höyryvoimalla. Myllyn toiminta loppui lyhyeen. Tällä Manstenilla oli kaksi poikaa, Art-

turi ja Eemil. Tämä Eemil Merjamoi toimi kansakoulunopettajana Sakkolan Haparaisissa.

Suurpään myllyssä Viiksanladedessa oli aluksi voimana porilainen kuulasytytysmoottori. Myöhemmin sellainen joka sivutuotteenaan "poltti" tervaa, siis senaikainen "imukaasumoottori". Suurpää myi myllynsä Väinö Liukselle, joka myöhemmin laittoi myös vehnämyllyn.

Sakkolan kirkkojoen suulla oleessa vesivoimalla käyneessä myllyssä tuli usein käytyä. Eräs tapaus jäi sieltä myllystä mieleeni: Kerran oli jauhattajia useampia, joten jouduimme odottamaan vuoroamme. Jyvien meno oli hitaanlaista. Myllärin mentyä alakertaan säkkien luo, eräs nuori poika Purpuasta meni ja veteli kourallaan viljaa kivensilmään, jotta pääsisi nopeammin pois myllystä. Kun näki, että mylläri tulee ylös, poistui heti kauemmas kiven luota. Myllärin mentyö jon-

kun ajan kuluttua jälleen alas, alkoi poika jatkaa samaa työtään. Mylläri tunsu kivien äänestä, että jotain poikkeuksellista tapahtuu. Hän äkkiä kurkotti ylös ja näki pojan puuhata ja hän huusi: — Pojan p-hana meinaatko pysäyttää koko myllyn? Luuletko, etten minä tunne äänestä? — Kun tulee sinun vuorosi, niin lasken rouheeksi! — Poika jäi vielä myllyyn kun minä jo lähdin kotiin. — Kaipaa mylläri ei toteuttanut sanojaan.

Virkin sahan yhteydessä oli höyrymylly. Sanoivat siellä saatavan jauhoa ulkokuivastakin viljasta. Kun meillä oli vähän uudis- maalla ja se oli varastoitu ulos, niin lyhteistä tyvet olivat jäätyneet. Puimakoneessa tuli jyvien joukkoon jäähileitä. Vien nämä jyvät Virkin myllyyn. Mylläri tarkasti jyvät. Epäili, saako jauhoa, mutta käski sitten kaataa tuutiin.

Ollessani säkkien luona, toisinaan minusta tuntui, että kivet lähtevät pois paikoiltaan, kun täysin kostea vilja liimamaisesti taikertui kiviin.

Kun jauhot kotona tyhjensi jauholaariin, niin ne meinasivat kuumentua väkisin. Täytyi käännellä vähän väliä.

Lisäksi oli myllyjä Riiskassa, Kovero-ojalla ja Petäjärvellä. Kiviniemen koskenrannalla ollut mylly oli Edvard Raaskan muistin mukaan ollut Aleksandroffin omistama. Muistini mukaan tämä oli jo pois käytöstä tämän vuosisadan alussa.

— — —
Nykyisin jauhatukset tehdään suureltaosalta kotitarvemyllyillä. Myös on kiertäviä traktorin pyörittämiä myllyjä. Siinä on säkin vaihtajalla paljon kiireepää kuin

tilla ollut täyttä varmuutta asiasta. Saattoihan hän erehtyäkin, kun ei ollut vielä saanut varmaa vastausta, ei ollut suorastaan kysynytäkään tyttöltä: "Rakastatko?" Tämä se Marttia valvotti. Hänellä oli kyllä aikomus huomisella matkalla kysyä Lillalta — mutta jospa tämä sanoisikin: "Olet erehtynyt, Martti".

Äiti ajatteli pojan valvonnan johtuvan huomisesta rahtimatkasta, luuli huolen olevan syynä kääntelemiseen ja kupajamiseen. Siksi hän puoliaäneen kysäisi:

— Yhäkö valvot, Martti? Nuku pois sinäkin niin että jaksat aamulla nousta ja lähteä.

— En ehtinyt vielä nukkua.

— Nuku vaan, lapseni!

Nuo hellästi lausutut sanat viihdyttivät pojan mielikuvaa, ja hetken päästä kuuli Anni Martin tyynentasaisen huonnan.

Annikin uuvahti tilalleen kolpitsalla, uuvahti hetkeksi, sillä pikku Tuomaan nirahtaessa oli hänen taas noustava ja valvottava. Tällöin hän hyräili hyssytellen kotvasen, ja katsellen ikkunarudusta vilkkuvan tähtitaivaan tummaa kuultoa ja kuunnellen pakkasen harvahkoa kurikointia rakennusten ulkonurkkauksissa.

Aamuyön nukkuivat kaikki hermeän syvässä unesa.

jatkuu

Turvaa lapsesi koulutie

MUISTA VALOT, VIIRI JA HEIJASTIMET

Kiinnitys ilmainen.

Lempäälän Pyörä

M. TOIVA - Puh. 750 286

POJAN ELÄMÄÄ

Jatkoa

Meille yksi mieluisista paikoista oli Kottilan tanssilava. Sieltä me serkkuni Alarikin kanssa kävimme etsimässä maahan pudonneita markkoja. Myös tyhjiä viinapulloja ja kumpiakin aina löytyi jonkin verran. Siihen aikaan oli korttipelejä muotia tanssipaikan ympärillä. Siellä näki muutakin ohjelmaa. Esim. sen kun juovuksissa olevat miehet juoksivat pitkin tukkisumaa! Tämä Kottilan tanssilava oli Pikku-Vuoksen Sakkolan puolella ja vastarannalla Vuoksen Noisniemessä oli saha jonka tukkilautat olivat myös Kottilan rannassa juopuneitten kokeiltavina sumajuoksussa. Setäni talo oli aivan lähellä tätä lavaa ja tämä kummisetäni oli töissä hinaajalla joka kuljetti näitä lauttoja Vuoksella. Kummi-Anni keitti aina laivamiehille kahvia ja me pojat saatiin kantaa kahvi laivaan. Se oli mukavaa kun sai vielä käydä uimasakin. Tällä lavalla käydessäni minä pelkäsin, että humalaiset lyövät vahingossa toisiaan puukolla. Jos isä ja äiti olivat mukana en pelännyt yhtään, vaan katsoimme Heimi-serkun kanssa piha-aidan takaa kuinka tanssittiin. Ja lisäksi Sipposen limonadi oli hyvää, se punainen juuri.

ennen pienissä vesiratasmyllyissä. Olen nähnyt jauhatusta tehtävän jäälläkin.

Kuka ensinnä myllyyn tulee, se ensinnä jauhaa, tämä sääntö pätee vieläkin.

Vanha mylläri kertoi, että kun mies tuli aamulla kello neljä myllyyn ja sai säkkinsä sisälle ja alkoi syödä eväitään sanoen: On ollut niin kiire tänä aamuna, ettei ole kerinnyt vielä syömään.

Arvi Kuisma

Mikä lie sitten tämän vauraan sahan toiminnan lopettanut? Ehkä joku vuokselainen voisi kertoa tämän yhdyskunnan hajoamisesta ja elämän vaiheista?

Setäni harrasti sivutöinään myös kalastusta ja oli etevä kalamies. Hänellä oli rantanuotta jolla oli hauska vetää pikku kaloja. Jotka laitettiin pitkänsiimaan selkänahasta kiinni ja siima laskettiin Kuusniemen-virtaan. Kyllä tuli kuhaa, joka on siitä merkillinen kala, että se nykyä kovasti pohjassa, mutta tuli vatsa edellä pintaan aivan sovinnolla.

Mummoni Maria asui sedän talon toisessa päässä. Hän oli hyvä ihminen. Joskin Hänellä oli Lottaniminen lehmä, jonka kanssa kävi otteluja, sillä lehmä oli nähkäänsä paha aitimus ja särki aina aitaan ylittäessään ja mäki raikui kun mummo kirveineen korjasi aitaan. Lehmä oli puhdasverinen aysshire. Mummokin oli isosta talosta, seitsemästä korsteenista oli savu noussut korkeuksiin.

Mummoni tiesi parhaat marjat ja sienimaat. Kun olin Juhon poika ja lisäksi isäni näköinen, niin pääsin usein mummon mukana marjaan. Mummolla oli sellaiset "marjapeitot", että ei voinut jalalla maahan astua, ettei olisi puolukka-survosta tullut jalan alla. Kun tulittiin takaisin, oli kopat niin täynnä ettei panka meinannut kestää kantaa. Sattui niin, että tulivat naapurin pojat vastaan ja yrittivät puhuttaa mummolta marjapaikkaa, mutta erehtyivät. Mummo laski koppansa maahan ja alkoi neuvoa, sillä hän oli hyvä puhumaan ja viittoi käsillään, mutta käsitykseni mukaan juuri toiseen suuntaan, kuin mistä olimme tulleet.

Mummo oli myös hieroja. Äitini kyllä sanoi, että mummo käyttää niin paljon rasvaa, että meinaa liukua koko hierottava pois käsistä. Mummo oli Jumalaa pelkäävänen ja luki joka päivä Raamattua. Kirja oli hänen pöydällään auki ja lasit valmiina päällä. Siskoani hän aina varoitti lähtemästä herrojen kanssa marjaan: — Herrat aina syövät marjat roppeesta ja repii lopulta koko roppeen!

Kauheinta minusta oli puintiaika. Aamulla piti nousta varhain, jo kello kolmen aikaan ja lähteä riiheen. Siellä kuumassa riihessä oli hyvin tukalaa, pölyä ja nokea riitti. Puinti tapahtui käsin, oli "mutka" millä puitiin ja "massina", viskuri, millä viskattiin jyvät irti ruumenista. Puinnin jälkeen ahdettiin uusi ahos parsille. Tätäni oli hyvin usein ahtaamassa ja minä "antelin" lyhteitä hänelle parsille. Hän seisoi siellä ylhäällä "ahilauvan" päällä riihikossaan ja siinä oli oma jännityksensä, sillä kun hän kurottautui, niin paljasta kinttua näkyi pitkälti, mutta ei koskaan perille asti! Vuodesta 1934 meillä jo puitiin puimakoneella ja surun ja ilon näkeminen loppui siihen!

Me olimme Leinosen Paulin kanssa ahkeria elokuvissa kävijöitä. Sen jälkeen, kun kerran tehtiin Kasarmilan kaatopaikalle löytöretki, siitä kehittyi lähes joka-päiväinen vierailu, jos aikaa riitti. Sillä siellä kaatopaikalla oli roska-korissa ryppyisiä elokuvalippuja, jotka me huolella oiottiin ja silitysraudalla tehtiin loppusilaus! Lapset ja sotilaat pääsivät markalla. — Tietysti tässä oli oma jännityskin, että jos sotilaat käännytävätkin takaisin.

Parhaat elokuvat me näin puntaamalla katsottiin montakin kertaa!

jatkuu

Perinnetarinoita

Muistan lapsena kuulemiani juttuja isäni kertomana, jotka silloin kätkeytyivät muistiini puoliksi toisina ja puoliksi pilana ymmärrettynä.

Meitä oli perheessä kolme tyttöä, joten vanhempien suurimpana huolena siihen aikaan oli saada tyttäret aikanaan naimisiin, siksi nuo käytösohjeet annettiin tarinoina hauskoista ja opettavaisista tapahtumista.

Otetaan ensiksi puheeksi vierailulla käynti.

Mummo meni jo ison "vunukansa" kanssa kylään ja hän oli "timintaijen" antanut neuvoja miten tulee käyttäytyä, jos pojat ovat tuvassa! — Sinulla on "tötösuu", niin sano aina poikien aikana itsekseksi: "filip, filip..." Silloin huulet menevät ohuemmaksi ja näytät kauniimmalta!

Pojat olivat tuvassa ja mummo "vunukan" kanssa käskettiin pöytänsä istumaan ja heitä "kostattiin" oikein herttaisesti. — Tytön oli toistettava itsekseen "filip, filip", mutta sitten sanoikin ääneen "Filippus" ja huulet menivät tavallista enemmän "tötölleen".

Eikä siinä vielä kaikki. Mummon suruksi tytöltä pääsi "ilmalento," että pimahti! Mummo heti etsimään syyllistä. Katsoi penkkiä, joka oli epätasainen, kirveellä veistetty ja alkoi haastella: — Ei ollut pimaus piijan syytä. Pimaus oli penkintekijän syytä! Veisti penkin vempeloitti, paukku pikasen pimahti!

Siinä oli sanat aikanaan sanottu ja vahinko meni puoliksi.

Toinen tapaus oli vähän samanlainen. — Tyttö oli paukauttanut sulhasen kuullen ja mikäs siinä. Paukauttaa pappikin pakossaan! Sulhanen joka ei ymmärtänyt, että tyttökkin voi pimauttaa, purki kihlauksen.

Tytön oli mietittävä keinoa millä saisi rakastamansa sulhasen uskomaan, ettei paukahtamatonta naista olekaan, ainakaan hernekeiton syötyään, niin kuin hän luuli. Kun tyttö huomasi pojan tulevan tietä pitkin, niin meni tienvarteen pöyhimään heinäkasaa.

— Mitä sinä sieltä heinäkasasta etsit? — Etsin silmänneulaa. — Se on turhaa hommaa, et sinä sitä löydä! — Varmaan löydän aikaisemmin neulan tästä heinäkasasta, ennenkuin sinä löydät pimahtamattoman piikasen! — Ja niin poika ottikin morsiamensa takaisin, kun sai tietää totuuden!

Ennen sanottiinkin, että kun on mennyt naimisiin, niin kuherruskuukaus päättyy vasta silloin kun on kuullut puolisonsa päästämän peräpään äänen. Oppia ikä kaikki!

AL

No nii!

Nyt tässä alkoivatkin aika-päivät, kun sana: eläkkeelle tuli nän eteen.

En ymmärrä sitä, kun toiset ihmiset vaikertavat, että nyt hän on työstä syrjässä, ja voi, voi! — Mutta, minäpä olenkin toistamaata! — Kun jäin työstäni pois, olin hyvin iloinen ja ajattelin: — Nyt on aikaa harrastaa, hyvällä mielellä muistella ja tehdä kaikki temput mitkä on vähemmälle jääneet!

Silti Riiska tulee yli kaiken mieleen. Kaksikymmentäkuusi vuotta siellä kun olin, iloista oli elää, mutta sitten sota sotki kaiken.

Olin monesti Liisi-tädillä työssä. Menimme kerran riihtä puimaan, Leppäsen Tauno, Aino ja minä ja kaikki parhaassa "humuissa". — Kun lyhteet oli pudotettu alas, niin Tauno "runttasi" minut heti "nurin" ja siinä menikin aikaa pal-

jon tapellessa, joka oli tietysti pois työajasta. — Kun jatkettiin taas — jo antoi "mutka" hyvän "napin" korvalle ja kihelmöi kauan. Hauskaa oli silti.

Sitten kuultiin, että Raajun kylässä oli riihitanssit ja tietysti sinne mentiin. — Riihi oli hämäräntuntuinen. Kun olimme tanssineet vain hetken, niin pojat rupesivat tappelemaan ja tytöt ryntäsivät ulos, mutta pikkupojat olivat heti ovella vastassa, selkä tiukasti hirsessä kiinni ja kun tytöt hyppäsivät korkean kynnyksen yli niin pikkupojat laappasivat kämmenellään, ketä sitten mihinkin kohtaan sattui. Missä nämäkin pojat lienee?

Jälleen hauska muisto?

Menin veneellä Patoniemen kärkeen treffille ja poika-ystävä tuli Taipaleesta päin. Vesi oli tuonut uppotukin rantaan ja sen päällä istuimme. Olimme hyvin lähekkäin ja katselimme toisiamme. Ilma oli lähes tyyni ja aurinko suopea. — Pojalla oli päällä pitsiruutuinen paita — yht'äkkiä huomasi kuinka ihokarva oli työntynyt paidan reijästä läpi ja heilui sinne sun tänne! — Silloin minua tympäisi. Tein tekosyyn ja lähdin pois — ajattelin mielessäni, kuinka yksi karvakin voi pilata koko rakkausjutun! — En tätä vielääkään ymmärrä... Hah, hah!

Kyllä olisi paljon mukavia muistoja, kun olisi vain sen ajan tuttu tässä vierelläni istumassa... Tuntuu, että on kova rangaistus, kun kaikki iloiset ihmiset on juuri minusta kaukana!

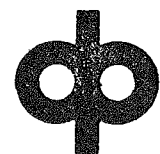
Kun Suvannon Seutu tulee, niin sen heti nappaan käteeni ja katson kuka ystävä nyt tulee näkyviin ja mitä kuuluu?

Silloin ei ainakaan seurustelua karva häiritse!

Rakkaat terveiset riiskalaisille!

Saima

**TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI**

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

voimme toimittaa edullisesti

NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

Vesilahti
puh. 931 - 739 541

Valkeakoski
puh. 937 - 41 810

Vesilahden Säästöpankki

auttaa - neuvoo - palvelee

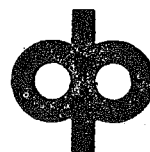
**LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ**

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 740 886 (verstaaseen)

Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.

Henri Hatakka
Kalevanpuistotie 16 A 7
33500 TRE 50

**VESILAHDEN
OSUUSPANKKI**

*joustavaa
pankkipalvelua*

**SUVANNON
SEUTU**

Suvannon ympäristön kotiseu-
tulehti, ilmestyy 1978 8 ker-
taa vuodessa.

Tilaushinta 20 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm
vakinaisista ilmoituksista
alennus.

Toimituksen ja konttorin osoi-
te 37370 Narva. Puhelin
931 - 734 843.

Postitoimitus TA 4307 63 - 1

Pankki Vesilahden Osuuspank-
ki 37370 Narva.

Vastaava toimittaja Viljo Pu-
rontaa.

Toimituskunta Viktor Ryyppö,
Helmi Uosukainen, Uuno
Pulakka, Eero Koppanen ja
Väinö Kekki.